

Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora**Journal of Maritime Research: Amphora****Liman İşletmelerinin Web Sitelerinin Değerlendirilmesi: Kocaeli Liman Bölgesi*****Evaluation of Web Sites of Port Enterprises: Kocaeli Port Region***Araştırma Makalesi/ Research Article***¹Kenan TOK, ²Murat YORULMAZ**

¹Kocaeli Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı, ORCID: 0009-0008-7497-8112, Karamürsel/KOCAELİ, kenantok25@gmail.com

²Kocaeli Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-5736-9146, Karamürsel/KOCAELİ, muratyor@gmail.com

Özet

Dünya üzerinde yapılan ticaretlerde en büyük payı alan denizcilik sektörünün yükünü limanların aldığını ifade edebiliriz. Uzak mesafelerde bulunan ülkeler, yüksek tonajlı yüklerini denizyolu ile taşıyarak hem maliyetleri düşürmekte hem de ticaretteki pazar paylarını arttırmaktadır. Limanlar yükün çeşitliliğine göre türlere ayrılmış olup tüm yüklere hizmet vermektedir. Uluslararası ticarete limanlar çok yoğun ve rekabete dönük bir şekilde işletmektedirler. Müşteriler limanlar seçimi yaparken hangi limanların hizmet kalitesi daha yüksek ise o limanlar tercih edilmektedir. Limanlarda kullanılan internet ve web sitelerinin de müşterilere verilen hizmetin kalitesini arttırmaktadır. Bu çalışmanın amacı Kocaeli Bölgesinde faaliyet gösteren tüm limanların web sitelerinin erişilebilirlik ve kullanılabilirlik düzeylerini içerik analizi yöntemi ile değerlendirmektir. İçerik analizi, verilerin nesnel bir biçimde sınıflandırılması ve yorumlanması süreciyle, araştırmacıların olgulara dair derinlemesine sonuçlara ulaşmasını sağlamaktadır. Araştırma da liman işletmeleri, liman türlerinden ve web teknoloji aşamalarıyla alakalı bazı bilgilere yer verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre 2024 yılı itibarıyla Kocaeli Bölgesinde 36 liman tesisinin bulunduğu bunların 19 tanesinin web sitelerinin aktif olarak kullandıkları tespit edilmiştir. 17 adet liman işletmesinin web sitelerinin aktif olmadığı bunların 13 tanesinin web siteleri var olup hiçbir bilgisinin bulunmamasıyla birlikte kalan 4 tanesinin hiçbir şekilde internet sayfası bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırma sonucuna göre Kocaeli Bölgesinde bulunan limanların web sitelerinin aktif olarak kullandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelime: Limanlar, Uluslararası Ticaret, İnternet, Web Sitesi, İçerik Analizi

* Bu çalışma, Livre De Lyon tarafından yayınlanan “Modern Research in Economics and Administrative Sciences (Ed. Rahmi YAMAK&Hamit ÖZKAN)” başlıklı kitapta yer alan İngilizce bölümün Türkçe versiyonudur.

Abstract

We can state that ports take the burden of the maritime sector, which has the largest share in the world trade. Countries located at long distances reduce costs and increase their market share in trade by transporting their high tonnage cargoes by sea. Ports are divided into types according to the variety of cargo and serve all cargoes. In international trade, ports operate in a very intense and competitive manner. When customers are choosing ports, the service quality of the ports is higher and those ports are preferred. Internet and web sites used in ports also increase the quality of service provided to customers. The aim of this study is to evaluate the accessibility and usability levels of the websites of all ports operating in Kocaeli Region by content analysis method. Content analysis enables researchers to reach in-depth conclusions about the phenomena through the process of classifying and interpreting the data objectively. In the research, some information about port enterprises, port types and web technology stages are included. According to the research conducted, it was determined that there are 36 port facilities in Kocaeli Region as of 2024 and 19 of them actively use their websites. The websites of 17 port facilities are not active, 13 of them have websites and have no information, while the remaining 4 do not have a web page in any way. According to the results of the research, it has been determined that the web sites of the ports in Kocaeli Region are actively used.

Keyword: Ports, International Trade, Internet, Website, Content Analysis

1. Giriş

Denizyolu taşımacılığı uluslararası yapılan ticarete önemli bir rol oynayan taşımacılık türüdür. Yapılan bu faaliyetlerin çok eski olmasından dolayı içinde bulunduğu yapı kendi içinde geleneksel olarak ayrılmıştır. Bundan dolayı denizciliğe ait kendine has terimleri, kuralları ve doğal olarak terminolojisi bulunmaktadır. Denizciliğin en önemli işletmelerinden olan liman işletmeciliği de kendine has kuralları açısından benzerlik göstermektedir (Esmer, 2018:3).

Dünya üzerinde yapılan ticaretinin en büyük payı denizyolu taşımacılığı ile yapılmaktadır. 2022 yılında yaklaşık olarak 11,8 milyar mt yük elleçlenmiştir (IMEAK, 2023:36). 2022 yılı içinde dünyada yapılan taşımacılığın %85'i denizyoluyla, %15'i karayoluyla (demiryolu ve karayolu) ve %1'den daha az bir oranla havayolu ile yapılmıştır (IMEAK, 2023:115). Denizyolu taşımacılığında veriler incelendiği zaman son 50 yılda ticaretin 20 kat artmasıyla daha net anlaşılmaktadır. Ortaya çıkan bu artış ile beraber uluslararası ticarete limanlar önemli bir unsur haline gelmiştir (Akkaynak Çelik ve Başarıcı 2021:137).

Liman işletmelerinde gelişen teknoloji ve ortaya çıkan lojistik yenilikler ile beraber müşterilerine yük elleçleme ve depolama hizmetlerinin yanı sıra çeşitli katma değerli hizmetlerde sunmaktadır. Uluslararası ticaretin genişlemesiyle beraber artan teknolojik

gelişmelerin sonucunda yeni pazarlar ve yeni ticaret hatları ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan yeni hatlar ve yeni pazarlar ile beraber yük hareketliliğinde bir artış söz konusudur. Yüklerin taşınmasında daha hızlı ve etkin operasyonların olması adına eski gemilerin yerine modernize olmuş yüksek kapasiteli gemiler tercih edilmektedir. Limanlar ise yeni gemilere hizmet vermek adına daha gelişmiş tesislere dönüşmektedir (Bayraktutan ve Özbilgin 2013: 11). Limanlarda olan rekabet kriterleri; maliyet, etkinlik, güvenilirlik, emniyet, ulaştırma hizmetler vb. değişkenlere bağlanmıştır. Bununla birlikte bilgi sistemleri ve teknolojik gelişim limanların rekabetçi üstünlüğüne katkı sağlamaktadır (Sanrı 2022: 16). Bilgi sistemleri kavramı birbiriyle bağlantısı olan en önemli unsur internet teknolojisidir. Limanlar internet teknolojisinden birçok alanda kullanılmaktadır. Bununla birlikte limanların kendilerine ait web sitelerinde de çok sık kullanım sağlamaktadırlar. Limanların web sitelerini çok sık kullanmalarının sebebi tanıtımın güçlü olması, müşterilere verilen bilgilerin verimliliğinin fazla olması, pazarlama ve gerekli tüm işlemlerin yapılması konusunda en etkili sistemlerden biri olmasıdır.

Denizyolu taşımacılığında Kocaeli çok iyi gelişim göstermiştir. Bölgede ikisi Karadeniz’de olmak üzere, Marmara Denizi sahili boyunca toplam 36 adet tesis bulunmaktadır. Tesislerin yanı sıra özel şirketler tarafından planlanan liman ve lojistik üsleri bulunmaktadır. Konum olarak körfez olması ile ulaşım ağlarında merkezinde yer alması özelliğiyle erişilebilirlik yönünden birçok avantaja sahip olmaktadır (Bayraktutan, Tüylüoğlu ve Özbilgin 2012:63). Kocaeli bölgesinde bulunan limanlar Gölcük ve Çayırova arasında yaklaşık olarak 70 kilometrelik kıyı mesafesi boyunca bazı bölgelerde yerlerde dağınık olmayıp bir arada bulunmaktadır. Fakat bazı yerlerde genel olarak dağınık durumda bulunmaktadır. Etrafında bulunan iller ve ilçelerde bulunan sanayi tesislerinin olmasıyla birlikte hinterland bakımından oldukça geniş bir alana sahiptir. Bu hinterland İstanbul’dan başlayarak Kocaeli, Sakarya, Yalova, Bursa, Bilecik, Düzce, Bolu ve Ankara’ya kadar gitmektedir (Bayraktutan ve Özbilgin 2013:29).

Kocaeli bölgesinde bulunan limanlara 2023 yılında 2875 Türk bayraklı, 6685 yabancı bayraklı olmak üzere toplamda 9560 gemi uğrak yapmıştır. 2023 yılında Türkiye’ye uğrak yapan gemilerin toplam sayısı ise 40.918 adet olup %23,3 ü Kocaeli’ de bulunan limanlara gelmiştir (Kocaeli Bölge Liman Başkanlığı, 2024). Kocaeli bu yüksek oranlara istinaden gelişmekte olan sanayisi ve geniş hinterlandının olmasından dolayı liman işletmelerine çok ciddi yatırımların yapıldığı ve dünya deniz taşımacılık sektörüne önemli yerler gelmesi planlanan bölge konumuna gelmektedir (İnanlı ve Yorulmaz, 2021:470).

Bu çalışmada Kocaeli bölgesinde bulunan limanların web sitelerinde bulunan içeriklerinde hangi kriterlerin olması gerektiği hakkında bir analiz yapılmıştır. Çalışmada öncelikle liman işletmeciliği ve türleri hakkında bilgi verilmiş sonrasında da web teknolojisinin kavramları hakkında bilgiler ile tanımlanmıştır. Metodoloji, araştırma bulguları, tartışma ve sonuç ile çalışma tamamlanmıştır.

2. Liman İşletmeciliği ve Türleri

Liman işletmeciliği uluslararası ticaretin, taşımacılığın gerçekleşmesi ve devam etmesini sağlayan birçok faaliyet, hizmetlerin verildiği tesislerdir. Limanlar, denizyolu taşımacılığının en önemli faktörü olup, dış ticaret ve ulusal ekonomi arasında önemli bir bağ oluşturmaktadır (Yorulmaz ve Aksu 2021:3) Denizyolu taşımacılığının en önemli yapı taşlarından olan limanlar hammadde, işlenmiş ürünler, insan taşınmasında büyük rol oynayan lojistik merkezlerdir (Danışman 2012:84). Günümüzde limanların konumunu belirlemek için uluslararası yapılan tedarik operasyonların tamamının düğüm notası olarak tanımlanabilmektedir. Limanlarda gelen ürünlerin bir taşıma modundan başka bir taşıma moduna geçiş yaptığı tamamen ulaştırma ile bütünleşmiş lojistik işletmeleridir (Oğuz ve Kuş 2023: 314).

Uluslararası yapılan ticari faaliyetlerin güvenli, hızlı ve kesintisiz olması için oluşturulan bu işletmeler önemli bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Limanlar en önemli taşıma araçları olan gemiler ile yükün limanlara gelerek tüm dağıtım araçlarıyla beraber dağıtımın sağlamaktadır. Limanlar genel hizmet verdikleri tüm hizmetlerin dışında operasyonlara yön veren personellerin yeme içme ihtiyaçlarının yanı sıra gemilere enerji ve iletişim hizmeti gibi katma değerli hizmetlerde sunmaktadır. Dünyada ticaretin her geçen zaman hızla artması ve bundan kaynaklı yük hareketliliğinin de artışıyla beraber yeni pazar ve yeni ticaret hatlarının da oluştuğu görülmektedir. Denizcilik sektörü her zaman sağlam yapısı ve hızlı ticareti ile birlikte sektörde olan eski alt yapısını kaybetmiş ve teknolojiye yenik düşmüş gemileri ortadan kaldırmaktadır. Ortadan kaldırılan bu gemilerin yerine kapasitesi arttırılmış, teknolojik yeniliklerle dizayn edilmiş ve gemiler yer almaktadır. Bahse geçen bu konu limanlar içinde geçerli olmaktadır. Limanlar kendilerini daha gelişmiş tesislere dönüşmektedirler (Akkaynak Çelik ve Başarıcı 2021: 138).

Limanlarda müşterilere verilen birçok hizmetin yanında en önemli ve liman gelirlerinde en fazla orana sahip olan yük elleçleme hizmetidir. Elleçleme hizmeti limana gelen gemiden yükün rıhtıma indirilmesi, gemiye yüklenmesi ve limanlarda yapılan tüm işlemler elleçleme hizmeti olarak adlandırılmaktadır. Geçmiş zamanlarda yükün gemiden emniyetli ve güvenli bir şekilde limana indirilmesi ve aynı güvenle yükün gemiye yüklenmesi alanında farklı uzman kişiler

tarafından yapıldığından dolayı ortaya bir ayırım çıkması söz konusu olmuştur. Günümüzde ise limanlar çeşitli ekipmanlar ile tüm elleçleme işlemlerini yapmaktadırlar. Bu işletmeler kuru dökme yük, sıvı dökme yük ve konteyner gibi ürünlerin operasyonlarında uzmanlaşmışlardır. Yük sahipleri gemileri limana gelmeden önce limanlardan alabilecekleri hizmetleri ve birçok konuda bir gemi acente şirketi aracılığıyla destek almaktadırlar (Karcıoğlu ve Temelli 2015: 74).

Limanlar elleçlenen yük türlerine göre 6 terminal çeşidine ayrılmaktadır. Bunlar;

Kuru dökme yük terminali: Çimento, kum, kömür, tahıl vb. dökme yüklerin bunlara uygun donanım ve teçhizatlar ile yapılan yükleme, boşaltma, aktarma vb. tüm elleçleme işlemlerin yapıldığı tesislerdir (Balık 2014: 41).

Sıvı dökme yük terminali: Sıvı dökme yük limanları, tesise gelen sıvı yük taşıyan gemilerin tahliye – yükleme operasyonlarının gemiye bağlanan hortumlar ve sahilde bulunan manifold ve pompalarla tahliyesinin yapıldığı, büyük hacimli ve güvenliği yüksek olan tanklarda depolandığı tesislerdir (Yorulmaz ve Aksu 2021:6).

Ro-Ro terminali: Limana gelen gemilerden tekerlekli araçların tahliyesi / yüklemesini yapıldığı tesislerdir. Yapılan bu işlemler için tek ihtiyaç duydukları geniş ve emniyetli sahalarıdır. Rıhtım boyutlarının da çok bir önemi olmamakla birlikte gelen Ro-Ro gemileri kolaylıkla yanaşabilmektedirler (Ünal, Arslan, ve Arıca 2022:61).

Konteyner terminali: Konteyner liman sahalarında bulunan konteynerlerin kara veya demiryolu taşıma modundan denizyolu taşımacılığına geçiş ya da tam tersi bir sistemde çalışan içerisinde depolama ve ambalajlama alanının bulunduğu işletmelerdir (İnanlı ve Yorulmaz 2021:467).

Yolcu terminali: Yolcu terminalleri diğer liman türlerine göre sadece yolcu odaklı çalışmaktadırlar. Yolcuların gemiye emniyetli ve güvenli bir şekilde bindikten sonra belirli bir rota üzerinde bulunan uğrak limanlara genellikle sabah yanaşıp akşam kalkış yapmaktadırlar (Esmer, 2018:84).

Genel yük terminali: Ağırlıklı olarak proje yükü, parça yük vb. gibi ürünlerin ana hatlarıyla elleçlenmesi yapılan tesislerdir (Esmer, 2018:84).

3. Web Teknoloji Kavramları

İnternet kavramı insanların birbirleriyle farklı konular ve içerikleri ile iletişim kurmalarını sağlayan sistemlerdir. Bu sistem haberleşme alt yapısı ve protokol aracılığıyla güvenli ve bir

uçtan bir uça bilgi ve veri aktarımın sağlayan şebeke topluluklarıdır (Marangoz, Yeşildağ, ve Arıkan Saltık 2012:59).

Yapılan keşifler ve icatların birçoğunun ihtiyaçtan ve zor durumlarda ortaya çıktığı görülmektedir. İnternetin ortaya çıkış konusu da bir krizden ibarettir. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Savunma Bakanlığı strateji uzmanlarından oluşan bir grubun dünya da olası bir savaş durumunda aralarında oluşacak iletişimin ve bilgi akışının güvenli ve kesintisiz olması adına DARPA (Defence Advanced Research Project Agency) olarak adlandırılan İleri Savunma Proje Teşkilatı bu konuda görevlendirilmiştir. Bunun sonucunda internet, paket anahtar metodu yapısında günümüzde kullanılan internetin amacı dışında (ARPANET) 1969 yılında ortaya çıkmıştır (Çubukçu 2010:41).

1990 yıllarında internetin artık toplu olarak kullanıldığı dönem olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönem web 1.0 dönemi olup görünüm ve sistemler daha ilkel bir konumdadırlar. Web 1.0 döneminde kullanılan web site sayısı çok az olmakla beraber kullanıcılar sadece verilen verileri alan kişiler konumunda olmaktadır. Günümüzde internet yaşamımızın önemli bir parçası haline gelmiş olup birçok nedenden ötürü internette fazla vakit geçirmekteyiz. İletişimden alışverişe seyahatten bilimsel araştırmalara birçok alanda internet kullanılmaktadır (Kaplan ve Üncel 2020: 278).

Web 2.0 ise yenilikler ile düzenlenmiş bir sistem olup yazılım ve programlama dili değildir. Web kullanımında farklı bakış amaçlarıyla üretilmiş, farklı tekniklerin kullanılmasını sağlamaktadır. Bu sürümde yapılan web siteleri daha çok kullanıcı odaklı olmaktadır. Kullanıcıların katılımı ile ortaya çıkan zengin bilgi kaynaklarını oluşturmak web 2.0 ana düşünceleri arasındadır. Kullanıcılar açısından kolaylık ve hareket özgürlüğü esas alınmaktadır (Aslan 2007:351).

Web 3.0 tamamen bilginin içeriği ve anlamlı olması odak noktası olmuştur. Web sisteminin diğer sürümleri olan web 1.0 da bilginin okunduğu, web 2.0 da yazıldığı ve web 3.0 da bilginin anlamlandırıldığı vurgulanmıştır. 2000'li yılların son çeyreğinde itibaren internette bulunan bilgilerin daha anlamlı ve yararlı bir format şeklinde tasarlanmaya başlanmıştır. İnternet ortamında bilgilerin fazlasıyla çoğalmasıyla beraber kullanıcıların bilgileri incelemek ve irdelemek yerine bilgilerin anlamlı olmasına önem vermesiyle anlamsal web kavramının ortaya çıkmaktadır (Abdüsselam, Burnaz, Ayyıldız, Demir 2020:267).

Web 4.0 konusunda şuanda net bir tanımı olmamakla beraber kalitesinin ve performansının ne kadar iyi olacağı hakkında bir değerlendirme yapılamamaktadır. Ancak web 3.0 ile çok fazla

ilerleme kaydetmeye başlaması, web 4.0'ın içeriklerinin okunmasında akıllıca davranması ve zeki ara yüzler ile kararların daha güvenli doğru alınacağı yönünde çok fazla görüş desteklenmektedir (Ersöz 2020:61).

4. Metodoloji

Bu araştırmada Kocaeli bölgesinde bulunan limanların web sitelerinin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi amaçlanmıştır. İçerik analizi birbirlerine benzer olan verilerin belirli analizler ile bir araya getirerek okuyucuların anlayacağı bir şekilde hazırlanması olarak tanımlanmaktadır. Çözümleme kelimeler ile olacağı gibi semboller, boyutlar ve renkler gibi bazı görsel sistemleri de kapsamaktadır (Erdem ve Gezen 2014:24).

(İçten ve Bal, 2017)'e göre içerik analizi, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde birbirine benzeyen verileri bir araya getiren, okuyucuların anlayabileceği bir dilde sunulan ve sözel yazılı materyalleri nesnel ve sistematik bir şekilde inceleyen bilimsel bir yaklaşımdır olarak tanımlanmaktadır. (Kaya ve Bayraktar, 2021)'e göre içerik analizi, yapılan araştırmalar neticesinde metinlerden elde edilen verilerin içeriğinin, temaları ve örüntüleri kodlamanın ve tanımlamanın sistematik sınıflandırma süreciyle öznel olarak yorumlanması olarak tanımlanmaktadır. (İslamoğlu, Ursavaş ve Reisoğlu, 2015)'e göre içerik analizi, bilimsel yöntemler kullanılarak metinlerde bulunan içeriklerin özetlenmesi, sınıflandırılması, karşılaştırılması ve sayısal olarak ifade edilen bir yaklaşım olarak bilinmektedir. Betimsel olarak toplanan verilen özetlerinin ve yorumlarının ardından içerik analizi ile derinlemesine bir inceleme yapılmaktadır (Akman ve Bastık 253). İçerik analizi çok eski zamanlarda dergiler, kitaplar, gazeteler, şarkılar, masallar vb. somut yapılar ile yapılmaktaydı. Günümüzde iletişim çağı ile birlikte ortaya çıkan web sayfaları, e – posta mesajları, sosyal ağ paylaşımları vb. alanlarda kendisine yer bulmuştur (Öztürk, Şener ve Seher 2016:364). “Kocaeli Bölge Liman Başkanlığı” verilerine göre Kocaeli’ de bulunan 36 adet limanın web sitelerinin içerik analizi metoduyla değerlendirilmesi yapılacaktır. Web siteleri tek tek incelenmiş olup limanlar arasında hangi değişkenlerin olması gerektiği hakkında bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı bu bölgede bulunan limanlar web sitelerinin içerik olarak zenginliklerini kullanıcılara verilen hizmetlerin kalitesini, web sitelerini ne kadar etkin kullandıkları vb. birçok durum hakkında bilgi almak için yapılmaktadır. Siteleri kullanıcıların ne kadar kolay kullanabildiği, erişebildiği ne gibi kolaylıklar sunduğu hakkında gibi konular dikkate alınmaktadır.

5. Literatür

Bu çalışmada, liman web sitelerinin erişilebilirlik ve kullanılabilirlik düzeylerine ilişkin kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. “Google Scholar” veri tabanında “liman” ve “web sitesi” anahtar kelimeleriyle yapılan aramalar sonucunda konuya ilişkin 13 makaleye ulaşılmıştır. Bu makaleler arasından, derinlemesine bilgi ve analiz içeren çalışmalar özenle seçilmiş ve kullanılan yöntemler ile elde edilen bulgular ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

(Cengiz ve Akkuş, 2015) Erzurum ili turizm işletmeleri web kullanımı ve web sitelerinin değerlendirilmesi adlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışma da yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda turizm işletmelerinin web sitelerinin %41,04 lük bir kısmı vasat bir görünüme sahip olduğu tespit edilmiştir. (Kutlu, 2020) Antalya’da bulunan a grubu seyahat acentalarının web sitelerinin içeriklerinin değerlendirilmesi adlı çalışma yapılmıştır. Yöntem olarak içerik analizi tercih edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre web sitelerinin satış ve müşteri ilişkilerinden ziyade daha çok bilgilendirme faaliyetlerini yerine getirdiği ortaya çıkmıştır. (Çolak, Kaymakoglu ve Ersoy, 2006) Türkiye’de özel hastanelerinin web sitelerinin değerlendirilmesi üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma da yöntem olarak analiz yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre web sitelerinden hangi hastaneden kaliteli ve verimli bir şekilde yararlanabilecekleri konusunda yeterli bilgiye ulaşamadığı tespit edilmiştir. (Köseoglu ve Yorulmaz, 2024) Gemi acente web sitelerinin değerlendirilmesi: Kocaeli örneği üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma da içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak Kocaeli Bölgesinde bulunan gemi acente işletmelerinin web sitelerini düşük derecede etkin kullandıkları belirlenmiştir. (Ateş ve Boz, 2015) Konaklam işletmelerinin web sitelerinin değerlendirilmesi: Çanakkale örneği adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre otel işletmelerinin web sitelerinin kendilerinin oluşturduğu tespit edilmiş olup web sitelerini yeterince aktif kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Gerekli güncellemeleri de yapmadıkları görülmüştür. (Bayram ve Yaylı, 2009) Otel web sitelerinin içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi adına bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada belirtildiği gibi yöntem olarak içerik analizi tercih edilmiştir. Araştırma sonucuna göre otellerin web sitelerinde dil seçeneği ve ana sayfaya ulaşımın kolay olduğu ortaya çıkmıştır. (Demirtaş ve Özgüven, 2012) Siyasal pazarlama uygulamaları açısından belediye başkanlarının web sitelerinin değerlendirilmesi üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre web sitelerine en çok önem veren partinin Ak Parti olduğu tespit edilmiştir. (Bahry vd. 2015) Belediye web sitelerinin değerlendirme ölçüleri, kullanıcı etkileşimi ve web sitesi güvenilirliği üzerine bir çalışma

yapılmıştır. Yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır. Sonuca göre Malezya elektronik hükümetinin arayüzünün daha cazip ve kullanıcı dostu hala getirilmesi, geliştirilmeye ihtiyaç duyulduğu göstermektedir. (Mohd ve Zaab, 2019) E-ticaret web sitelerinin kullanılabilirlik ve güvenlik değerlendirme modellerinin incelenmesi üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma da yöntem olarak literatür taraması kullanılmıştır. Sonuca göre tüm kullanılabilirlik bileşenlerini güvenlik bileşenleri ile birlikte ölçebilen kapsamlı tek bir modelin eksikliğini ortaya koymuştur. E-ticaret web sitesini geliştirmek amacıyla kullanılabilirlik ve güvenliği ile birlikte değerlendirilebilecek bir modele ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır. (Jeddi vd. 2014) Hastane web sitelerinin kalitesinin değerlendirilmesi için modeller ve kriterler için sistematik bir derleme çalışması yapılmıştır. Bu çalışma da yöntem olarak içerik analizi yöntemi ile literatür taraması uygulanmıştır. Çalışmanın sonucuna göre erişebilirlik, içerik, tasarım yöntemi, güvenlik ve kişisel bilgilerin gizliliği kriterleri, tüm web sitelerinin değerlendirilmesinde temel kriterler olarak kabul edilmektedir. Kullanım kolaylığı, grafikler, çekicilik ve diğer görünür özelliklerin kullanıcı dostu alt kriter olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

6. Bulgular

Kocaeli bölgesinde 36 adet liman tesisi bulunmaktadır (Kocaeli Bölge Liman Başkanlığı, 2024). Yapılan araştırma sonucunda 19 adet liman işletmesinin web sitelerinin aktif ve etkin kullandığı ortaya çıkmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda, kalan 17 liman işletmesinin web sitelerinin aktif olmadığı görülmüştür. Web siteleri aktif olmayan 13 liman işletmelerinin web siteleri var olup liman ile ilgili hiçbir bilgiye yer verilmediği görülmüştür. Geriye kalan 4 adet limanın ise hiçbir şekilde internet sitesi aktif olmadığı ortaya çıkarılmıştır. Aktif olan limanların ana kriterler ve değişkenler ile beraber web siteleri incelenecektir.

Tablo 1. Site Dizaynı Kategorisine Ait Değişkenler

Değişkenler	Var	Yok
Tüm siteye erişim için müşterinin hesap (account) açma gerekliliği	12 (%63)	7 (%37)
KVKK & Gizlilik politikası	19 (%100)	0 (%0)
Dil Seçeneği	18 (%95)	1 (%5)
Toplam sayı ve ortalama	49 (%85,9)	8 (%14,1)

Site dizaynı olarak web sitelerini incelediğimiz 19 adet limanda web sitelerinin hesap açma gerekliliği 12 adet web sitesinde bu sekmenin var olduğu ve 7 adet web sitesinde olmadığı tespit edilmiştir. KVKK gizlilik politikası ile alakalı 19 adet web sitesinde vardır. Limanlar açısından en önemli sekme olarak dil seçeneği 18 adet web sitesinde var olup 1 web sitesinde ise yoktur.

Tablo 2. Enformasyonel İçerik Kategorisinde Yer Alan Kurumsal Bilgi Kategorisine Ait Değişkenler

Değişkenler	Var	Yok
Hakkımızda / Tarihçe	19 (%100)	0 (%0)
Sağlık, Emniyet ve Çevre Politikaları (Yeşil liman, ISPS, Tehlikeli madde rehberi)	16 (%84)	3 (%16)
Fotoğraf Galerisi	11 (%58)	8 (%42)
Misyon, Vizyon ve Değerler	13 (%68)	6 (%32)
Toplam sayı ve ortalama	59 (%77,6)	17 (%22,4)

Enformasyonel içerik kategorisinde yer alan kurumsal bilgi kategorisine ait değişkenler açısından web siteleri incelediğimizde hakkımızda / tarihçe değişkeni analiz yaptığımız tüm limanlarda var olduğu tespit edilmiştir. Sağlık emniyet ve çevre politikaları 16 adet limanda var olduğu ve 3 adet limanda yoktur. Fotoğraf galerisi 11 adet web sitesinde var olup 8 web sitesinde yoktur. Misyon ve vizyon değerleri ise 13 web sitesinde aktif olup 6 web sitesinde olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Enformasyonel İçerik Kategorisinde Yer Alan Hizmetlere Yönelik Alt Kategorisine Ait Değişkenler

Değişkenler	Var	Yok
Limanın teknik özellikleri	18 (%95)	1 (%5)
Ekipmanlar (Vinçler, Tanklar, Manifolt, Forklift vb.)	13 (%68)	6 (%32)
Limanın müşterilerine sunduğu hizmetler (Yükleme, boşaltma, depolama yük shifting, vb.)	19 (%100)	0 (%0)
Liman Hizmet Tarifeleri	15 (%79)	4 (%21)
Sitede bulunan bilgilerin güncel olması	15 (%79)	4 (%21)
Limanın hinterland bakımından özellikleri	10 (%53)	9 (%47)
Toplam sayı ve ortalama	90 (%78,9)	24 (%21,1)

Enformasyonel İçerik Kategorisinde Yer Alan Hizmetlere Yönelik Alt Kategorisine Ait Değişkenler kategorisine ait değişkenler açısından web sitelerini incelediğimizde limanın teknik özellikleri olan sekmenin 18 adet web sitesinde var olup 1 adet web sitesinde yoktur. Ekipmanlara ait bilgiler 13 adet web sitesinde vardır. 6 adet web sitesinde yoktur. Limanın müşterilerine sunduğu hizmetler ile alakalı sekme tüm web sitelerinde mevcuttur. Liman hizmet tarifeleri 15 web sitesinde mevcut olup 4 web sitesinde yer almamaktadır. Sitelerde bulunan bilgileri güncel olan web sitesi 15 web sitesi olmayan ise 4 web sitesi vardır. Limanların hinterland bakımından özelliklerini tanıtan sekmeler 10 web sitesinde var olup 9 web sitesinde yoktur.

Tablo 4. Enformasyonel İçerik Kategorisinde Yer Diğer Sitelere Linkler Alt Kategorisine Ait Değişkenler

Değişkenler	Var	Yok
Ödüller ve başarı belgeleri	9 (%47)	10 (%53)
Sektörel örgüt ve birlik üyelikleri (İlgili Bakanlıklar, TURKLİM, DTO vb.)	3 (%16)	16 (%84)
Toplam sayı ve ortalama	12 (%31,5)	26 (%68,5)

Enformasyonel İçerik Kategorisinde Yer Diğer Sitelere Linkler Alt Kategorisine Ait Değişkenler açısından incelenen web sitelerinde limanların ödülleri ve başarılarını gösteren web site sayısı 9 olup 10 web sitede ise bu bilgilere yer verilmemektedir. Sektörel örgüt ve birliklere üyelik bilgilerinin bulunduğu sekme 3 web sitesinde vardır. 16 web sitesinde yoktur.

Tablo 5. Etkileşimli / İnteraktif İçerik Kategorisine Ait Değişkenler

Değişkenler	Var	Yok
Online tonaj ve araç sorgulama	12 (%63)	7 (%37)
Güncel gemi programı	5 (%26)	14 (%74)
Toplam sayı ve ortalama	17 (%44,7)	21 (%55,3)

Etkileşimli / İnteraktif İçerik Kategorisine Ait Değişkenler açısından incelenen web sitelerinde limanlarda operasyonları bulunan müşterilerine online tonaj ve araç sorgulama veren 12 web sitesi vardır. 7 web sitesinde ise yoktur. Güncel gemi programları hakkında bilgi verilen sekme ise 5 web sitesinde var olup 14 web sitesinde yoktur.

7. Web Sitelerinin Etkinlik Değerlendirilmesi

Bu araştırma da daha önce ifade edildiği gibi “Kocaeli Liman Başkanlığın“ verilerine göre Kocaeli bölgesinde 36 adet liman işletmesi bulunmaktadır. Limanların internet sitelerinin kullanıcılarına kolaylık sağlaması bakımından ne gibi bilgiler ile donatıldığı, bu bilgilerin etkinlik derecesinin değerlendirilmesi amacı ile bu çalışma yapılmıştır.

Etkinlik değerlendirme sürecinde kullanılan değişkenler; Site dizaynı, enformasyonel içerik ve etkileşim / interaktif içerik olacaktır. Yapılan değerlendirme sonucunda ortaya çıkan etkinlik değerleri, daha önce 2018 yılında Duygun ve Alnıpak’ın bir başka çalışmasında kullandığı tablo üzerinden gerekli analizler yapılmıştır (Duygun ve Alnıpak 2018:70). Tabloda yer alan tüm değişkenler ve alt değişkenler aynı değere, öneme sahip olduğu gerekli hesaplamalar yapılmıştır. Tabloya göre etkinlik değerlendirmeler aşağıda ki gibidir;

- %0 – %20,0 arası etkisiz düzey
- %20,1 – %40 arası düşük düzeyde etkinlik
- %40,1 – %60 arası orta düzeyde etkinlik
- %60,1 – %80 arası yüksek düzeyde etkinlik
- %80,1 – %100 arası ise çok yüksek düzeyde etkinlik

Tablo 6. Web Sitelerinin Etkinlik Değerlendirme Sonuçları

Katagoriler	%	Sonuç
Site Dizaynı	85,9	Çok yüksek düzeyde etkinlik
Enformasyonel İçerik		
• Kurumsal Bilgi	77,6	Yüksek düzeyde etkinlik
• Hizmetlere Yönelik Bilgi	78,9	Yüksek düzeyde etkinlik
• Diğer Sitelere Linkler	31,5	Düşük düzeyde etkinlik
Enformasyonel İçeriğe Yönelik Ortalama %	70,6	Yüksek düzeyde etkinlik
Etkileşimli / İnteraktif İçerik %	44,7	Orta düzeyde etkinlik

Genel Ortalama %	70,2	Yüksek düzeyde etkinlik
------------------	------	-------------------------

Bu araştırma da yapılan analizler sonucunda limanların web sitelerinin analizinde site dizaynını en etkili bir şekilde kullandığı %85,9 bir oranla çok yüksek düzeyde etkinlik değeri ortaya çıkmaktadır. Enformasyonel içerik kategorisi adı altında kurumsal bilgi değişkeni ise %77,6 oranında yüksek düzeyde etkinlik olarak söylemek mümkündür. Hizmetlere yönelik bilgi değişkeni de değer olarak %78,9 olarak yüksek düzeyde etkinlik ortaya çıkmıştır. Diğer sitelere linkle değişkeni ise %31,5 oranla düşük düzeyde etkinlik değere sahiptir. Yukarıda belirttiğimiz kurumsal, hizmet ve diğer sitelere linkler değişkenlerinin 70,6 oranında yüksek düzeyde etkinlik değeri ifade edilebilir. Etkileşimli / interaktif kategorisi ise %44,7 bir oranla orta düzeyde etkinlik oranına sahiptir. Genel anlam da limanların web sitelerinin etkin kullanma değerleri %70,2 yüksek düzeyde etkin olduğu yapılan analizler sonucunda ortaya çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Dünya üzerinde yapılan ticaretlerde en büyük payı alan denizcilik sektörünün yükünü limanların aldığını ifade edebiliriz. Uzak mesafelerde bulunan ülkelerin yüksek tonajlı yüklerini denizyolu ile taşımacılığını yaparak hem maliyeti düşürüp hem de ticaretteki pazar payını arttırmaktadır. Limanlar yükün çeşitliliğine göre türlere ayrılmış olup tüm yüklere hizmet vermektedir. Uluslararası ticarete limanlar çok yoğun ve rekabete dönük bir şekilde işletmektedirler. Müşteriler limanlar seçimi yaparken hangi limanların hizmet kalitesi daha yüksek ise o limanlar tercih edilmektedir. Limanlarda bulunan ekipmanlardan kullanılan en ufak bir sisteme kadar en iyisini yaparak rekabet yarışını önde tamamlamak istemektedirler. Limanlarda kullanılan internet ve web sitelerinin de müşterilere verilen hizmetin kalitesini arttırmaktadır. Web sitelerinde bulunan hesap açma, KVKK& gizlilik politikası, limanlarda bulunan gemilerin güncel durumları, limanın teknik özellikler vb. gibi kategoriler ve değişkenler ile belirli ölçütler belirlenmiştir. Bu ölçütler ile limanların web sitelerinin ne kadar etkin kullandıkları hakkında gerekli analizler yapılmıştır.

Literatür araştırmaları ve analizler sonucunda Kocaeli bölgesinde bulunan limanların web sitelerinin içerik analizi yapılmıştır. Bu araştırmanın amacı daha önceki bölümlerde ifade edildiği gibi limanların web sitelerinin içerik olarak kullanıcılara ne derece de zengin bilgiler sunduğu, web sitelerinin ne kadar aktif ve etkin kullandıkları hakkında gerekli tespitler ortaya çıkarmaktır. Tüm bu değişkenlerin yanı sıra satış pazarlama ve şirketin kendisini geliştirme anlayışıyla beraber işletmelerin bu konuda ne yapması gerektiği hakkında bazı öneriler sunulmuştur.

Araştırmada tüm veriler Kocaeli bölgesinde bulunan tüm limanların web sitelerinin incelenmesiyle toplanmıştır. Toplanan bu veriler ışığında ortaya çıkan sonuç liman işletmelerinin web sitelerinin %70,2 oranın yüksek düzeyde etkin bir şekilde kullandığı ortaya çıkmıştır. Bu oran çok kötü bir değer olmadığı ortadadır. Bununla birlikte yapılacak bazı düzenlemeler ile değerin daha iyi duruma geleceği öngörülmektedir. Araştırmada kullanılan değişkenlere yönelik yapılan analiz sonuçları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Web sitelerinin site dizaynına ait yapılan araştırma sonucunda göre liman işletmeleri web sitelerini %85,9 oranında çok yüksek düzeyde etkin kullandığı ortaya çıkmıştır. 3 değişken arasında en düşük değere sahip olan hesap açma sekmesi olduğu yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilmiştir. Limanların temel amacının ithalat ve ihracat bazında tüm ürünlerin yurt dışına ve yurt içine aktarımının sağlanmasıdır. Ürün sahiplerinin, limanların web sitelerinde hesap açma sekmesinin olmasıyla beraber limanda olan tüm programı müşterilerin görmesiyle beraber verilen hizmetin kalitesi daha da artmış olacaktır. Web sitelerinde KVKK & gizlilik politikasına %100 oranın da eksiklik göstermeden etkin oldukları ortaya çıkmıştır. Uluslararası ticarete yer alan limanların web sitelerinde dil seçeneğinin ise %95 oranında etkin kullandığı görülmüştür.
- Enformasyonel içerik kategorisinde yer alan kurumsal bilgi değişkeninde yapılan araştırmalar sonucunda %77,6 oranın yüksek düzeyde etkinlik gösterdikleri tespit edilmiştir. Genel itibarıyla ortaya çıkan değerlerin yüksek ve iyi olduğu anlaşılmaktadır. Web siteleri aktif olan tüm limanlar web sitelerinde hakkımızda ve tarihçe sekmelerine yer vermektedirler. Sağlık çevre ve politikalar çerçevesinde olan evrak prosedürlerine de etkinlik gösterdikleri tespit edilmiştir. Misyon ve vizyon değerleri sekmesinin aktif bilgiler ile donatılması gerekmektedir. Aynı zamanda fotoğraf ve video galerisi sekmesinin yıllara bölünmüş olarak yapılan operasyonlar, toplantı, etkinlik vb. gibi organizasyonların fotoğraflarının paylaşılması uygun olacaktır.
- Enformasyonel içerik kategorisinde yer alan hizmetlere yönelik değişkenler ise yapılan analiz sonuçlarına göre %78,9 oranında yüksek düzeyde etkinlik olduğu ortaya çıkmaktadır. Web sitelerinde %90 oranında limanın teknik özellikleri bilgisinin yer aldığı görülmüştür. Bu oranın %100 oranlarına çıkması gerekmektedir. Bu bilgilerin kullanıcılar için çok önemlidir. Kiraladıkları gemilerin ya da yükünü getirecek olan gemilerin daha önceden limanların web sitesinde yer alan teknik bilgilere bakarak mesai saatleri dışında işletmenin bilgilerine ulaşmak kullanıcı açısından çok iyi olacaktır. Limanın hinterland bakımından teknik özellikleri de Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora/Journal of Maritime Research: Amphora

web sitelerinde etkinlik değeri az çıkmaktadır. Limanın müşterileri kendine yakın olan veya nakliye ücretini az ödeyecekleri limanları genellikle tercih etmektedirler. Bunun için de limanların web sitelerinde hinterland bilgilerinin, konumları hakkında net ve geniş bilgi vermeleri daha iyi olacaktır. Limanın yükleme ve tahliye işlemlerinde ya da depolama hizmetlerinde de kullanacakları ekipmanların özelliklerinden, sayısı gibi bilgileri daha aktif bir şekilde web sitelerinde göstermeleri gerekmektedir.

- Enformasyonel içerik kategorisinde yer alan diğer linklere yönelik değişkenler ise yapılan araştırmalara göre %31,5 oranında düşük düzeyde etkinlik olarak ortaya çıkmıştır. Bu oranın yapılan tüm kategoriler ve değişkenler arasında en düşük çıkan değişkendir. Web sitelerinde ödül ve başarılarla ait %47 oranında etkinlik gösterdiği ve sektör örgüt ve birliklere yönelik verilen linklerin oranı %16 olarak düşük düzeyde çıkmıştır. Liman işletmelerin sektörde yaptıkları etkinlik ya da sosyal sorumluluk projelerinde aldıkları ödülleri web sitelerinde yayınlamaları işletmelerin sosyal olduğu ve sadece sektöre değil topluma katkı sağladıkları ortaya çıkmaktadır. Sektörde bulunan örgütlerin veya birliklere üye olması her liman işletmesi için çok iyidir. Liman içi personel alımlarında ya da herhangi bir problem ile karşılaştıkları zaman sektörden tecrübeli insanlardan oluşan birliklerden destek alarak bu problemleri hızlıca çözebilirler.
- Son olarak etkileşim ve interaktif içeriklerine ait değişkenlere ait oran yapılan analizler sonucunda %44,7 orta düzeyde etkinlik tespit edilmiştir. Online tonaj ve araç sorgulamanın oranı %63 olarak ortaya çıkmıştır. Güncel gemi programları ise %26 oranında düşük düzeyde etkinlik çıkmıştır. Etkileşim ve interaktif değişkenler yapılan araştırmalar sonucunda genellikle konteyner limanlarında aktif olduğu tespit edilmiştir. Konteyner limanlarında gemilerin düzenli hat taşımacılığı yapmaktadır. Böylelikle müşteriler zamanla yarışmaktadır. Küçük bir zaman kaybında gönderecekleri konteynerleri gönderemeyebilir ya da gümrük işlemleri yetişmeyip limandan konteynerleri çekemezler. Tabi konteyner limanlarında bu sistemlerin olması gerekmektedir. Yalnız tüm limanlarda bu sistemin aktif olması gerektiğini söyleyebiliriz. Konteyner limanlarına göre çok ayrıntılı bir sisteme ihtiyaç duyulmamaktadır. Sadece gelecek olan gemilerin güncel yanaşma planlaması ve güncel tonaj, araç bilgisinin çevrimiçi olarak web sitelerinde aktif olması müşteriler için çok iyi olacaktır.

Ortaya çıkan bu sonuçlar neticesinde limanların web sitelerinde iş sağlığı ve kuralları ile alakalı bir sekmenin yer alması gerekmektedir. Limanlara giriş yapacak kişilerin güvenlikte hangi evrakların istendiği hakkında bilgilerin web sitelerinde yer alması gerekmektedir. Liman

işletmelerinde acil durumlarda ne yapılması hakkında geniş bilgilere yer veren bir sekmenin yer alması olası faciaların önüne geçilmesi açısından önemli bir adım olabilir.

Kaynakça

- Abdüsselam, M., Burnaz, E., Ayyıldız, H., & Demir, İ. (2016). Web teknolojilerinin e-ticaret ortamlarında kullanımı ile ilgili içerik analizi: Türkiye’deki ilk 500 e-ticaret sitesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 263-284.
- Akman, Ö., & Bastık, U. (2016). Sosyal bilgiler ders kitaplarında ihtilaflı konular içerisinde yer alan ‘Aile’ kavramının incelenmesi: Bir içerik analizi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2).
- Alnıpak, S., & Duygun, A. (t.y.). Türkiye’deki konteyner limanlarının web sitelerinin içerik analizi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources* 61-74.
- Aslan, B. (2007). Web 2.0 teknikleri ve uygulamaları. XII. “Türkiye’de İnternet” Konferansı Bildirileri, 8- 10 Kasım 2007, Ankara içinde (ss. 351–357).
- Ateş, U., & Boz, M. (2015). Konaklama İşletmelerinin Web Sitelerinin Değerlendirilmesi: Çanakkale Örneği. *Ekonomi İşletme Siyaset Ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(1), 63-84.
- Bahry, F. D. S., Masrom, M., & Masrek, M. N. (2015). Website evaluation measures, website user engagement and website credibility for municipal website. *ARPJ Journal of Engineering and Applied Sciences*, 10(23), 18228–18234.
- Bayraktutan, Y., & Özbılın, M. (2013). Limanların uluslararası ticarete etkisi ve Kocaeli Limanlarının ülke ekonomisindeki yeri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (26), 11- 41.
- Bayraktutan, Y., Tüylüoğlu, Ş., & Özbılın, M. (2012). Lojistik Sektöründe Yoğunlaşma Analizi ve Lojistik Gelişmişlik Endeksi: Kocaeli Örneği. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(3), 61-71.

- Bayram, M., & Yaylı, A. (2009). Otel web sitelerinin içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 347-379.
- Çelik, Y., & Başarıcı, A. S. (2021). Liman performans değerlendirmesi ve kriterleri. *Mersin Üniversitesi Denizcilik Ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 136-159.
- Cengiz, G., & Akkuş, Ç. (2015). Erzurum ili turizm işletmeleri web kullanımı ve web sitelerinin değerlendirilmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(3), 441-457.
- Çolak, M., & Kaymakoglu, B. & Ersoy, K. (2006). Türkiye’de özel hastanelerin web sitelerinin değerlendirilmesi. 3. *Ulusal Tıp Bilişimi Kongresi*, 12-18.
- Çubukcu, M. İ. (2010). Konaklama işletmeleri web site içeriklerinin değerlendirilmesi. *Journal of Internet Applications and Management*, 1(1), 39-59.
- Danışman, İ. K. (2012). Türkiye’de liman çevre yönetimi ile ilgili düzenlemeler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 4(2), 69-87.
- Demirtaş, M. C., & Özgüven, N. (2012). Siyasal pazarlama uygulamaları açısından belediye başkanlarının web sitelerinin değerlendirilmesi. *Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 238.
- Erdem, B., & Gezen, T. (2014). Turizm işletmelerine yönelik iş ilanlarının içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, 10(21), 19-42.
- Ersöz, B. (2020). Yeni nesil web paradigması -web 4.0. *Bilgisayar Bilimleri Ve Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 58-65.
- Esmer, E. (2019). *Liman ve terminal yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- İçten, T., & Bal, G. (2017). Artırılmış gerçeklik teknolojisi üzerine yapılan akademik çalışmaların içerik analizi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(4), 401-415.
- İmeak (2023). Denizcilik sektörü raporu: 2023 yılı. Erişim adresi: https://www.denizticaretodasi.org.tr/media/SharedDocuments/sektorraporu/2023/DenizcilerK Sektor_Raporu%202022_21.08.2023_web.pdf Erişim tarihi: 24.04.2024
- İnanlı, H., & Yorulmaz, M. (2021). Konteyner limanlarında dijital dönüşüm: Kocaeli limanlarında bir inceleme. *The Journal of Social Science*, 5(10), 462-473.

- İslamoğlu, H., & Ursavaş, Ö. F. & Reisoğlu, İlknur, (2015). Fatih projesi üzerine yapılan akademik çalışmaların içerik analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 161-183.
- Jeddi, F. R., & Gilasi, H. & Khadami, S. (2017). Evaluation models and of the quality of hospital websites: a systematic review study. *Electronic Physician*, 9(2), 3786-3793.
- Kapan, K., & Üncel, R. (2020). Gelişen web teknolojilerinin (Web 1.0-Web 2.0- Web 3.0) Türkiye turizmüne etkisi. *Safran Kültür Ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 276-289.
- Karcıoğlu, R., & Temelli, F. (2016). Liman işletmelerinde geleneksel maliyetleme ve faaliyet tabanlı maliyetleme: Bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 8, 71-98.
- Kaya, İ., & Bayraktar, Duygu M. (2021). Türkiye’de yapılan dijital ebeveynlik araştırmalarına yönelik bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1046- 1082.
- Kocaeli Bölge Liman Başkanlığı, (2024) Erişim adresi: <https://kocaeliliman.uab.gov.tr/liman-tesisleri-tersaneler-balikci-barinaklari> Erişim tarihi: 05.04.2024.
- Köseoğlu, F., & Yorulmaz, M. (2024). Gemi acente web sitelerinin değerlendirilmesi: Kocaeli örneği. *Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora*, 3(6), 99-117.
- Kutlu, D. (2020). Antalya’da bulunan a grubu seyahat acetalarının web sitelerinin içeriklerinin değerlendirilmesi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 12(23), 407-418.
- Marangoz1, M., Yeşildağ2, B., & Saltık2, İ. A. (2012). E-Ticaret işletmelerinin web ve sosyal ağ sitelerinin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Journal of Internet Applications and Management*, 3(2), 53-78.
- Mohd, N. A. Bt., & Zaaba, Z. F. (2019). A review of usability and security evaluation model of ecommerce website. *Procedia Computer Science*, (161), 1199-1205.
- Oğuz, S. C., & Kuş, C. (2023). Bölgelerin kalkınmasında limanların geliştirilmesi: İzmir örneği. *Bölgesel Kalkınma Dergisi*, 01(03), 312-331.
- Öztürk, E., G., & Şener, S. H. Kemal. (2016). Sosyal medya çağında ürün yerleştirme: Instagram ve instabloggerlar üzerine bir içerik analizi. *Global Media Journal TR Edition*: 6(10), 355-386.
- Sanrı, Ö. (2022). Akıllı limanlar üzerine Bibliyometrik bir literatür araştırması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 23(2), 15-31.

- Unal, A. U., Arslan, O., & Arıcan, O. H. (2022). Türkiye’de ro-ro taşımacılığının önemi ve geleceği hakkında örnek bir çalışma. *Denizcilik Araştırmaları Dergisi: Amfora*, 1(1), 60-79.
- Yorulmaz, M., & Aksu, A. (2021). Liman işletmelerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulama performans boyutlarının ahp ile değerlendirilmesi: Kocaeli liman bölgesi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 9(1), 1-24. <https://doi.org/10.22139/jobs.875400>
- Yorulmaz, M., & Kıral, M. Ç. (2022). Liman operasyon müdürü seçim kriterlerinin belirlenmesi. *European Journal of Managerial Research (EUJMR)*, 6(10), 55-86.